UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Lauacrum conciencie omnibus sacerdotibus perutile

Jacobus <de Gruytrode>

[Leipzig], 1495

Capitulu[m] septimu[m] De his qui peruersa intent[i]o[n]e acquirunt sibi beneficia ecclesiastica

urn:nbn:de:hbz:466:1-30750

Visual Library

ticitur cõfitenti⁹. purgatoꝛ citius. premiat copioſius. et non ē vita in toto mũdo tã apta ⁊ ſecura ad apprehẽdẽdũ pra niũ etne felicitatis ſicut obſuãcia reglaris. Et hoc d. vi. c

¶ De his qui peruerſa intencione acquiruntur ſibi beneficia eccleſiaſtica. ¶ Ca. vij.

Quid ergo dicemus qui peruerſa intẽtione ad pre dicta beneficia acquirẽda anhelant. vt luxurioſi atqꝫ ſplẽdide et voluptuoſe viuant. alijſqꝫ pſint et dominentur et vt ab hominibus tanqꝫ honeſti habeant. et venerent ꝓpter quod nullam curã habẽt. neqꝫ cõſcienciã. quibus dolis aut quib⁹ fraudibus. pce vel mu=neribus. mẽdacijs vl' de tractõibus. falſis teſtimonijs vi=olẽtijs aut in iurijs beneficia acquirũt. dũmodo valẽt poſ ſeſſiones beneficioꝝ obtinere non verent neqꝫ erubeſcunt ꝓximos ſuos ledere quos beneficijs ſpoliant. aut illoꝝ locũ ſibi vſurpãt. et ſic alijs preeſſe ⁊ nõ prodeſſe cupiunt. ¶ Unde ſm Bern. ſuper canonica. Dũ prelati id eſt rectores eccleſi arum poſſunt habere lucrũ pecuniaruꝫ nihil curant perdi cõem animarũ. ymo propter auariciã et innumera publi=ca mala ſcꝫ. fornicatões. vſuras. adulteria. ſymoniaꝫ. tolle rando ⁊ diſſimulãdo ꝑmittũt. ¶ Quãtuꝫ aũt malũ auari cia ſacerdotũ faciat in plebe Audite cũ horrore. Petrus ẽm Rauanẽſ ⁊ tractãs illud exodi. xxxi. qd dixit aaron. Aurũ dederunt mihi et ꝓieci illud in igneꝫ ⁊ egreſſus eſt hic vitu=lus. ſic inquid. O auare ſacerdos. audi. aurũ tibi datũ eſt. et nõ habes illud de tuo patrimõio vel labore. ſed ex oblatõe fideliũ. Sed acceptũ auruꝫ in ignem mittere eſt in ipi⁹ con cupiſcẽcia corda hominũ i flãmare. Ignis ẽm ſignat ardo rem auaricie. Et in hũc igneꝫ ab eis mittit quoꝝ exemplis maxime agitur. ⁊ ardenter ardet. maxima ẽm in populo ꝑ turbatõ eſt clericoꝝ auaricia. deinde luxuria ⁊ ſupbia. Prop ter quod ſm ſanctũ Bern. In diſtricto dei iudicio iudican

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tur nō ſoluz q2 in his peccauerūt. ſed etiā ideo quia ſuis ne-
phādis exemplis rudib⁹ 7 ſimplicibus occaſionez peccan-
di dederūt. ꝓpter quod etiaz in hac vita corda eorū indu-
rantur ꝙ raro vel nūꝙ penitent. precipue hy qui peſte lux
urie aut auaricie infecti ſunt. q2 a nullo volūt corrigi nec
alicuius informatōem accipere. Citius enī decem layci vel
plures ab errore ſuo reuocant᷑ ꝙ vnus clericus. vl' literat⁹
ꝑuerſe viuens. Et ideo inſenſuz rex bum multi tales tradū
tur. et cecitate iuſto dei iuditō percuciunt᷑. et tenebre peccato
rū obſcurant᷑. vt lumē grē percipe nō poſſunt. Et de talib⁹
clericis ait beatus Augu. dicens. Maius ꝑiudiciū de⁹ ab
homībus in mūdo nō patit᷑ ꝙ a ſacerdotibus carentibus
ſcīa et vita 7 ꝑcipue vita. vt ſupra habes. Itē lxxxiij. di. i. c.
Nemo vbi dicit᷑. Nemo in eccleſia amplius nocet ꝙ qui ꝑ
uerſe agit nomē et ordinez ſanctitatis vel ſacerdotij habēs
quia hūc nullus redarguere preſumit. ꝙ turpiter clerici iā
viuant p3 ad oculū. Quia eſt vix tā vile officiū tam abiec
tuz opus quin repertat᷑ ſacerdos qui illud acceptet. dū vn⁹
eſt procuratur. alter coquinarius. alius theolonearī⁹ vni⁹
nāꝙ raptoris. alter tabernarius alter camerari⁹ vl' verna
culus vnius mulieris. Iſte diſcurrit ꝑ tabernas mēdicādo
aliter per villas ſeducēdo. Ille peragit negocia pꝛīcipum
Alter cauſas militū. atꝙ alias vilitates. et hoc tantū ꝓpter
tꝑale lucrū. Illi vero de patrimonio iheſu criſti. ac elemoſi
nis fideliū ditati ſunt in cibis. potib⁹ 7 veſtibus delicate vi-
uunt cū magna familia tanꝙ pꝛīcipes aut barones. Pō-
poſe incedūt. et in vanitatib⁹ mūdanis frequēter exultāt.
omīa ſollacia ludos 7 deductōes ſeculares cum puellis ac
mulierib⁹ alijſꝙ varijs homīb⁹ q̄ſi ſibi licita exercēt. Inſu
per in culpari nolūt. neq3 redargui. Imo ex his honeſte cō
uerſari 7 ſociales vocari volunt. Et inde etiā laudari. Ac ſi
beneſicia ſint ꝓpterea fundata et eis data vt magnū ſtatū
corā homībus et dominū teneant. et in ſolatijs et vanitatī

bus ſemper viuant. Quod vtiq3 fundatores beneficioꝝ nõ
intendebant' vt ad talem abuſum redditus beneficioꝝ ex=
penderent. Et ꝓpter hec 7 his ſimilia multi laycoꝝ ab elar
gitõe elemoſinarũ. et a fundatõne beneficiorũ retrahuntur
Sicq3 viluit ſacerdociũ 7 quottidie viluit. 7 m'lti erubeſ=
cũt clerici fieri. vel ſuos permittere clericari. et ſi clerici effici
unt. tamen ꝑuerſa intentõe hoc fit. Nã diuites hoc faciunt
ꝓpter pinguiores ꝑbendas. Pauperes vero ideo. quia leui=
ori 7 meliori modo ſe nutrire poſſunt. qđ tamẽ maxime re=
prehendit beatus Gregori9. dicens. Si quis grad9 eccleſi
aſticos ea intentõne vel beneficia acquirit. vt habeat inde
vite neceſſaria hic ꝑuerſo ordine vult celeſtia mercari. lõge
eñi melius eſſet ſibi mẽdicare aut arare vñ viueret. O mi de
us vbi nũc ſunt funiculi caritatis. ꝑ quos antiqui prẽs tra
hebant ad platuras. 7 curam animarũ. omẽs vero cõbuſti
ſunt. Nã quantumcũq3 difficiliores fuerũt anteceſſores no
ſtri. Tanto nũc ꝓmptiores 7 velociores ſunt moderni prẽs
ad ſuſcipiendũ regimen animaꝝ ¶ Unde Bonauentura
ſic ait. Moderno tpe regimina periculoſiſſima ſunt ꝓpter
annexã ſuꝑbiam. ꝓpter ſubditorũ inſolenciã. ꝓpter regẽdi
imperitiem. 7 ꝓpter creſcendi malitiaz. Ex quo patet ꝙ qui
ꝑlaturas aut beneficia curata appetũt magno ꝑiculo ſe cõ
mittũt. ¶ Reperim9 eñi in ſcripturis ꝙ iſti gẽtiles pagani
et increduli fuerũt valde difficiles ad ſuſcipiẽduz regimen
populi. ¶ Unde legit' in Cronicis ꝙ quidaz paganus duz
ei oblata fuiſſet corona 7 veſtis imperalis reſpiciẽs iſta ait
O pannũ magis nobilem quẽ felicẽ. quẽ ſiquis debite atten
dat quãtis ſolicitudinibus 7 miſerijs refertus. nec iacentem
ĩ luto tolleret. Et ideo viri timorati 7 boni religioſi reputãt
ſe in felices. cũ vocant' ad exteriores curas 7 dignitates ꝑ
latorum. Et vere infelices ſunt. quia multis malis 7 pericu
lis expoſiti ſunt magnis. ¶ Exemplũ cape in cõuẽtu do=
mini. In quo domin9 duos ꝑ ceteris exaltauit. Qui tamez Exemplu

poſtmodum pre alijs lapſi ſunt ſcȝ. Petrum in ſpiritualib⁹
et iudam in tpalibus. ¶ Item legitur exemplum ꝙ quidā
canonicus. Thuronenſ. qui intrauit ordinē ciſtercienſium
Poſt obitum vero ſuū apparuit in pontificalib⁹ veſtimen
tis. in claritate magna cuidā olim canonico ſuo ⁊ dilecto
amico dicens. quia fugi dignitatē et gloriaȝ ſeculi ne epūs
eſſem. Nam bene intellexi me a vobis elegi in epūm tanꝗ̄
magis ydoneū. mō quid dicam ob hoc fecit me deus epūm
paradiſi. ⁊ ecōtrario de alio epo legit̄. qui itrauit ſic̄ vulpis
et regnauit ſicut leo. et tandē exiuit ſicut canis. Naȝ quidā
deuotus homo erat in ciuitate turonēſi. qui cōſueuit venire
quottidie ad matutīas. vna ꝯo nocte eſtīabat ꝙ eſſet pul-
ſatum. et venit ante horā. et tn̄ inuenit ianuaȝ ipīus eccleſie
apertā. qui intrauit et orauit retro ſtatuam ſiue colūpnam
Tandem vidit lumen maximū intrare. ⁊ āgelos apportā
tes thronū luciduȝ et ſummū iudicem ſedentē ī illo throno.
Et angelos ei aſſiſtētes Tūc venit beatus martin⁹ cū mul
titudine ſanctoꝝ accuſantes Epiſcopuȝ illi⁹ eccleſie d̄ mul
tis flagitijs. Et ꝙ taȝ indign⁹ auderet occupare cathedrā
beati martini. Citat̄ ille ⁊ mox adeſt indutus pōtificalibus
Sedēs in cathedra accuſatur de multis malis ſuis Ipſe ve
ro obmutuit. quia vera erāt omnia. Tunc dn̄s iudex quaſi
indignat⁹ ad accuſatōeȝ ſancti martini alioꝝūqȝ ſanctoꝝ
eum cū pede euertit. Et ſic iudex receſſit. ⁊ omēs ſancti cum
eo. Ille aūt qui viderat mox ad domuȝ epiſcopi cucurrit. et
familiam excitauit rogās vt viderent quid erga dominum
eorum ageret̄. Qui inquirentes eū mortuū in lecto inuene
runt. quia deus euertit ſedem ſuā. et voluit illaȝ alteri meli
ori ſe dare. Iuxta illud eccleſia. x. Sedes ducum ſuperborū
deſtruxit deus. ⁊ ſedem fecit mitis pro eis. ¶ Opreamande
frater cōſidera exitum iſtorum duoꝝ. Prim⁹ fugit Epiſco
patum in humilitate cordis ſui Ideo fecit eū dominus pon-
tificem paradiſi. Secūdus in ambitōe aſſumpſit. Et intra

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nit epiſcopatum. et male ſe rexit. ⁊ peſſime vixit. Ideo fecit
eū dominus pontificez inferni. Ex quibus habem⁹ ꝙ qui
libet noſtrum caucius et fortius cōſeruat ſuam bonitatē ⁊
iuſticiam in imis ꝗ̄ in ſupnis. Imo ⁊ ſanctus Martinus
dixit de ſe. ꝙ maiorem' gratiam ſanctitatis ſenſerit in ſe ātē
epiſcopatū quā in epiſcopatu. Ante epiſcopatū duos mor
tuos reſuſcitauit. In epiſcopatu tantū vnū. Et hec de vij. c

¶ De pluralitate beneficiorum ¶ Ca. viij.

Sed de clericis qui beneficiorū habent pluralitatez
ait Bern. Omnis redditus beneficiorum pro no=
mine criſti ſunt. eo ꝙ Criſtus precioſo ſuo ſangui=
ne huiuſmodi promeruit. Ideo de illo clerici ſa=
cerdotales non debent theſaurizare. Nec cōſanguineos di
tare. Nec ꝙ meretrices veſtire. Nec in delicijs vel voluptati
bus cōſumere. Sed moderate ex his redditibus debēt viue
re. et ſuperfluum pie in manus pauperum ⁊ criſtifidelium
elargiri. Ac baccalarios pauperes iuuare ad magiſteriuz et
magiſtros inopes ad doctoratum ad ſancte matris eccleſie
decorē. et fidei catholice defenſionē. Nam quicquid pter ne
ceſſitatis victum et ſimplicem veſtitū retines. tuum nō eſt
rapina eſt. ſacrilegium eſt. ¶ Huic concordat Bonauētu
ſpecialiter de canonicis dicens. ꝙ ipi paucis debēt eſſe con=
tenti. Et vnicum beneficium cum dei timore habere. ⁊ illud
deuote deſeruire. Scientes ꝙ patrimoniuz Iheſu criſti pro
peccatis populi eſt deſignatum pro ſtipendio ſeruitutis Si
cut ſcriptuz eſt peccata populi mei cōmedūt. Et ſubdit. Ve
autē illis qui plura habent beneficia per vicarios diſtribu
ta. Ipſi tollunt lanam. ſed de ouibus nihil curāt. Et verū
erit illis quod dicitur. Qui pl'is in beneficijs. pl'is erit in pe=
nis. Sed ipſi dicunt. ego habeo diſpenſacionem. Dic mihi
Nunquid tecum diſpenſare poteſt papa. vt ſis auarus. icō
gregando diuitias. vt accipias et non deſeruias in miſſis ⁊

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN